

Newsletter II / 2015

„Formare profesională pentru cei ce scriu pentru teatru “

Situația autorilor dramatici în Turcia

Teatre din Turcia

Teatre independente

Exista aproximativ 50 de companii mici de teatru la Istanbul și numai 7-8 dintre ele au propriile lor spații. Aceste mici companii nu au un plan de acțiune, nu au o politica coerenta pe baza careia sa-si faca alegerile artistice sau sa caute noi modalități de a construi relații cu publicul. Nu fac turnee, asa ca publicul lor este limitat la oamenii care pot veni in Beyoglu. Publicul acestor teatre particulare este de aproximativ 1000 de oameni in total. Prin urmare, oamenii de teatru ajung de fapt sa vorbeasca intre ei și cu o foarte mica parte a societății. In plus, nefiind subvenționate de guvern, vanzarea biletelor e principalul criteriu de alegere a repertoriului. Pentru un tata de familie din clasa de mijloc (care decide de obicei pentru familie), a merge la un meci de fotbal este mult mai relaxant si distractiv decât a merge la teatru unde plateste 30 de lire de persoana si sta in intuneric, afland despre problemele societății.

Teatre de stat

Politica principala a teatrelor de stat vizeaza un teatru popular, “de familie”. Exista câteva piese clasice, dar mai ales muzicaluri turcești de moda veche. Regizorii devin un fel de functionari. In plus, guvernul decide tot, ce se poarta pe scena, ce se

spune pe scena. Prin urmare, teatrul nu este un spațiu liber in teatrele de stat. In aceste teatre biletul costa 5 lire turcesti, un pret accesibil, dar oamenii prefera televizorul sau sportul.

Educația de la Kadir Has

Profesorii Universitatii Kadir Has au descris filozofia și metodele de formare a actorilor lor.

Dr. Zeynep Günsür lucreaza cu anul doi, urmarind sa schimbe obiceiurile studentilor, zonele lor de confort. Abordeaza tehnici de constientizare a corpului si de conștientizare a miscarii, incurajand elevii sa nu constientizeze, sau nu sa simta ca performeaza. Practic, ea le cere sa asculte si sa simta mai degraba decat sa faca ceva. Teme pe care le abordeaza cu studentii:

Zone de confort și tensiuni, tehnici de conștientizare a corpului si mișcării.

Lucrul concentrat pe text.

Teatrul asiatic: rolul corpului și dramaturgie.

Ritualurile și relația acestora cu artele interpretative

Elaborarea, de catre studenti, a propriilor discursuri teoretice despre temele de mai sus.

Susan Main, nascuta in SUA, are o abordare diferita cu studentii sai. Ea ii invața tehnica Linklater, de Eliberare a Vocii in mod natural. Eliberarea vocii si a sinelui le ofera actorilor mai multe optiuni. Vocea și sinele sunt strans legate intre ele precum si cu fondul

cultural, politic și individual. Susan Main a vorbit despre modul în care vocea culturală și personală s-au schimbat după revoltele și protestele din Gezi Park în primăvara lui 2013 și despre modul în care a încorporat asta în munca ei. Obiectivul ei este să-i ajute pe studenți să-și găsească propria voce precum și vocea textului. Dr. Çetin Sarikartal preda actorie, alături de alți actori profesioniști, studenților din anii doi, trei și patru. Acest lucru se revendică de la viziunea facultății de teatru din Universitatea Kadir Has: studenții se bucură de mai multe abordări. Formarea lor se consideră încheiată la finalul anului trei, an în care studenții lucrează un spectacol de teatru clasic unde pot aplica ceea ce au învățat. Anul patru este un an profesionist: studenții lucrează la proiecte individuale și de grup precum și la un spectacol profesionist regizat de un regizor profesionist angajat de școală. Aceste spectacole pot fi jucate în școală și în anul următor, dacă își doresc asta. Sfera de interes a lui Çetin, abordată și în cele predate studenților, include acțiunea prin impuls, neuroștiințele și actoria. De la Stanislavski și Grotovski citire, un personaj este creat de ceea ce gândim când îl interpretăm. Munca actorului la un personaj este extrem de influențată de traducere. De aceea e foarte important ca studenții să lucreze la ritmul natural al limbajului și codurilor culturale încă din primul an de studiu.

Intalnirea cu dramaturgii turci

Cativa dramaturgi din Turcia au fost invitați să vorbească despre experiența lor: Mirza Metin, Ayşe Bayramoğlu, Cem Uslu și Deniz Madanoğlu.

Mirza: A fost actor; a plecat de la compania cu care lucra și a vrut să

face ceva original. Nefiind destule texte în limba kurda, a trebuit să scrie propriile texte. A conceput ateliere și a făcut lecturi pe cont propriu. Prima sa piesă a fost pusă în scenă în 1998. Obisnuiește să-și scrie în agende multe povești, fiecare scrisă într-un foarte scurt paragraf, apoi le documentează și lucrează la ele. Folosește mult mitologia kurda și scrie despre poveștile kurzilor. Multe din ele sunt parte din el însuși. Compania lui are o scenă de tip cutie neagră construită în 2010, pe care o împarte cu alte companii. O dată sau de două ori pe săptămână își joacă acolo propriile producții în limba kurda, cu subtitrare.

Ayşe: A studiat Administrarea Afacerilor. Apoi a studiat teatru din 2007, apoi a început programul de masterat de la Kadir Has. Lucrează independent. Primele sale piese au fost scrise prin procese de improvizație ale unei companii de teatru. Apoi a început să scrie texte de la zero. "În timp ce scriu simt mereu nevoia unei inspirații vizuale puternice."

Cem: El a scris prima sa piesă în 2003. "Punctul meu de plecare a fost mama mea care suferă, și toate femeile ca ea. Apoi mi-am dat seama, când am terminat, că am scris povestea unei femei, dar nu era deloc mama mea." După ce a scris o serie de piese pe cont propriu, a scris "Party", bazată pe improvizații. I-a venit ideea inițială a povestii. Apoi, s-a dus cu întregul grup în afara orașului și au improvizat și repetat 10 zile, timp în care el scria. A spus că nu ar face asta din nou. "Apoi noi patru dramaturgi, eu, Mirza, Yiğit Sertdemir și Özen Yula, am mers la Gezi. În prima zi, cineva a spus pe Twitter că ar trebui scrisă o piesă despre evenimente. M-au sunat și ne-am așezat acolo și am scris această piesă bazată pe patru monologuri. Am

repetat timp de 4 zile. Am montat piesa in Gezi Park in timpul rezistentei. (...) Cand am citit ceea ce am scris, am realizat cat de sarcastic si furios eram. Mereu ma surprinde sa ma descoper, prin scris."

Deniz: A studiat stiinte politice. Dupa ce a absolvit, a inceput sa lucreze ca jurnalist. Apoi a inceput sa scrie show-uri tv. A inceput sa scrie teatru pentru propria placere. "Daca nu pot termina o piesa in doua zile, ma enervez. Prin urmare, nu am un plan sau structura. Pur si simplu scriu".

Atelier Royal Court

Teatrul Royal Court din Londra este renumit pentru focusul pe dramaturgie. In fiecare vara RCT invita dramaturgi din toate colturile lumii, dupa o selectie, pentru a participa la cursul lor international. Dramaturgii turci au reflectat asupra RTC. Mirza a participat la un astfel de curs si a adus inapoi unele instrumente pentru a dezvolta povestile sale sub forma de mici paragrafe in povești și piese de teatru. Ayşe, care a fost mai critica, a vorbit despre un alt dramaturg: Berkun Oya (dramaturg turc binecunoscut) a urmat rezidenta Royal Court. Inainte, imaginatia lui bogata ii dadea o mare libertate de limbaj. Cand ii vedeai piesele, ti se facea pofta sa scrii, a spus Ayşe. Dar cand a vazut spectacolul dupa piesa scrisa de el la Royal Court, nu i-a mai recunoscut scrisul. Asa ca atunci cand a primit invitatia de a merge la workshopul Royal Court, s-a temut pentru scrisul ei. Cand, in timpul workshopului, unul din scriitori a spus ca e interesat sa se concentreze pe storytelling, dramaturgul de la RCT i-a raspuns ca nu prea-l intereseaza storytellingul. Acesta a fost momentul in care Ayşe a renuntat la workshop.

Şi Cem a fost la workshop, unde a descoperit ca e mai interesat de teme

decat de povesti. De asemenea, a realizat in timpul workshopului cata bucurie poate aduce scrisul, si a invatat cateva exercitii practice. Mai mult de atat nu se poate, nimeni nu te poate invata cum sa scrii. Deniz, care n-a urmat workshopul RCT si nici alta forma de educatie dedicate scrisului, e fericita ca n-a facut-o. Crede ca nu exista reguli pentru scris. "Pentru TV da, exista reguli si tehnici. Dar piese scriu tocmai ca sa respir liber. Nu vreau sa invat nimic."

Mirza explica faptul ca in educația lor, ei invata mereu despre "stilul occidental" și structura acestuia. Vede o cultura vestica bazata in principal pe mythos; cultura estica este axata mai mult pe ethos. "De exemplu, in poveștile estice (in special kurde) cineva trebuie intotdeauna sa moara la inceputul unei povesti. Deci eu sunt mai mult interesat in patrimoniul povestilor. Sunt, de asemenea, interesat de modul in care Povestitorul kurd utilizeaza limbajul, de felul in care descrie natura. Vreau sa invaț aceste structuri. Eu cred ca, chiar atunci cand inveti o structura nu ajungi sa o replici, ci doar iti insusesti niste mecanisme de control "(...) "Eu pornesc mereu de ladengbej, traditia povestitorilor kurzi, in cultura lor sunetul joaca un rol esential. Folosesc sunetul ca pe o parte importanta a procesului meu de scris. Sunetele creeaza imagini pentru cuvinte, folosim cat mai putin costumele si recuzita, acele imagini definesc in sine scena. "

Maiestria – de ce ai nevoie pentru a scrie o piesa?

Sa fii dramaturg inseamna sa dezvolti instrumente si structuri in timpul procesului de scriere. Sa fii parte din acest proces reprezinta o modalitate de maiestrie.

Partenerii au ajuns la trei declarații principale:

Maiestria: Sa fii capabil si dornic sa-ti reflecti contextul.

Ca acea persoana sa-si scrie cea mai buna piesa pe care o poate scrie. Sa-i eliberezi vocea.

Diversitatea e un cadru in care scriitorii isi pot vedea munca in oglinda, isi pot analiza propria munca si propria voce. Apoi, odata ce constientizeaza si pot descrie elementele specifice scrisului lor, pot incepe sa-si construiasca unelte pentru maiestrie.

Unele note de retinut pentru programul de sprijin al scriitorilor:

Putem invața din diferente si din imperfectiunile celorlalti.

Toata lumea a fost de acord ca accesul la mediul de lucru al celorlalti imbogaște practica dramaturgilor și a formatorilor. Prin urmare, ar trebui sa pastram aspectul de mobilitate al proiectului.

Daca scopul nostru este de a lucra cu scriitori din culturi diferite, cel mai intelept lucru este sa folosim punctele tari ale fiecărei țari. Doar astfel am putea evita o abordare paternalista.

Dramaturgii sunt dispuși sa invețe unii de la alții.

Ar fi excelent daca am putea vorbi in termeni de "cum lucrez eu" in loc de "cum trebuie sa se faca".

Vocational Training for Writers is a LEONARDO DA VINCI Partnerships project.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use, which may be made of the information contained therein.

"Training vocational pentru scriitori" este un proiect al Parteneriatul de invatare Leonardo da Vinci. Acest proiect este finanțat cu sprijinul Comisiei Europene. Aceasta publicație reflecta numai punctul de vedere al autorului, iar Comisia nu poate fi responsabilă pentru niciun fel de utilizare a informațiilor continute aici.